

Den foreslåede bestemmelse i § 266 b, stk. 2, omfatter særligt grove overtrædelser af forbudet mod racediskrimination m.v., nemlig forhold der har karakter af propagandavirksomhed.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør anklagemyndigheden fremover i disse særligt grove tilfælde ikke udvise den samme tilbageholdenhed med at rejse tiltale som hidtil. Anklagemyndigheden bør ikke mindst være opmærksom på muligheden for at rejse sager af egen drift, jf. herved retsplejelovens § 742, stk. 2, eksempelvis hvor en sag har været genstand for offentlig omtale.

Det anførte om tiltalepraksis ændrer dog ikke ved, at der ved anvendelse af straffelovens § 266 b – som anført i forarbejderne til den nugældende bestemmelse – fortsat bør tages skyldigt hensyn til ytringsfriheden.

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

5. Hørte myndigheder m.v.

Samtidig med fremsættelsen er lovforslaget sendt til høring hos:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Københavns Byret og retterne i Århus, Odense, Ålborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Dansk Politiforbund, Dansk Kriminalpolitiforening, Advokatrådet, Nævnet for Etnisk Ligestilling og Indvanderrådet.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

1. Den foreslåede bestemmelse i § 266 b, stk. 2, indebærer, at bøde udgår af strafferammen, hvis overtrædelser af § 266 b, stk. 1, har karakter af propagandavirksomhed.

2. Begrebet »propaganda« anvendes også i straffelovens § 102, stk. 2, nr. 4 og 5, om landsforræderi. Der indlægges heri et krav om, »at der udøves en virksomhed med det formål at påvirke opinionen i videre kredse«, jf. Stephan Hurwitz: Den danske kriminalret, Speciel del (1955), s. 21, sml. betænkning afgivet af det af Justitsministeriet nedsatte udvalg til overvejelse af forslag til ændringer i borgerlig straffelov, navnlig kapitlerne 12 og 13 (1949), s. 37.

Lovforslaget af 7. oktober 1970 om ændring af straffelovens § 266 b indeholdt også et forslag til en bestemmelse (§ 110 e, stk. 2) om straf for den, der driver propaganda for at ophidse til angrebskrig (lovforslaget blev ikke gennemført). I bemærkningerne til lovforslaget anføres bl.a., »at der ved begrebet propaganda må forstås udøvelsen af en vis systematisk, intensiv eller vedvarende virksomhed med henblik på at påvirke meningsdannelsen«, jf. Folketings Tidende 1970/71, tillæg A, sp. 1187. En lignende afgrænsning af begrebet tilsigtes anvendt i denne sammenhæng.

Om der foreligger »propagandavirksomhed« i et konkret tilfælde, må således bero på en helhedsvurdering, hvorunder der navnlig lægges vægt på, om der er sket en systematisk udbredelse af diskriminerende udtalelser m.v., herunder til udlandet, med henblik på at påvirke meningsdannelsen.

At overtrædelserne er begået af flere i forening, sml. herved straffelovens § 80, stk. 2, vil kunne tale for at henføre forholdet under § 266 b, stk. 2, især hvis der er tale om samvirke i mere end blot enkeltstående situationer, herunder hvor de samvirkende tilhører samme parti, forening eller anden organisation, og fremsættelse af ytringer af den omhandlede karakter er et led i den pågældende organisations virke.

Også en mere omfattende udbredelse af ytringer kan tale for at bringe § 266 b, stk. 2, i anvendelse. Der må i denne forbindelse navnlig lægges vægt på, om ytringerne er fremsat i et medium, der indebærer en større udbredelse, eksempelvis et trykt skrift, radio, tv eller andet elektronisk medium.

Anskaffelse eller besiddelse af trykke- eller kopimaskiner kan indicere, at der har foreligget – eller er tilsigtet, jf. straffelovens § 21 om forsøg – en mere omfattende udbredelse. Tilsvarende gælder oprettelsen af en database, der via telefonnettet er almindeligt tilgængelig. Også udbredelse gennem telefonavis vil efter omstændighederne kunne være omfattet af det foreslåede stk. 2.

3. Der er ikke med den foreslåede § 266 b, stk. 2, tilsigtet en udvidelse af det strafbare område i forhold til den gældende bestemmelse, herunder den i forarbejderne indeholdte forudsætning om, at ytringen skal være af en vis grovere karakter, jf. de almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.

Der kan imidlertid være grund til at fremhæve, at der – når forholdet har karakter af propagandavirksomhed – må foretages en helhedsvurdering, således at en systematisk anvendelse af stærkt negativt ladede udtalelser og påstande vedrørende bestemte grupper af personer, der er beskyttet af bestemmelsen, efter omstændighederne kan føre til, at kravet